

СТИЛИЯН ИВАНОВ

VG ТАЙНАТА ОТ ОРФЕЙ ДО ВАНГА

Апостроф

Стилиян Иванов

BG тайната. От Орфей до Ванга

© Стилиян Иванов, автор, 2016

© Стилиян Иванов, дизайн на корицата, 2016

© Латинка Петрова, оформление на корицата, 2016

© *Апостроф* – запазена марка

на „Алто комюникейшънс енд пбблишинг“ ООД, 2016

ISBN 978-954-2962-33-5

СТИЛИЯН ИВАНОВ

ВЪЗ ТАЙНАТА
ОТ ОРФЕЙ ДО ВАЛГА

Апостроф

София, 2016

HE100

CC

8B

CC

D&DO

Дервѝцѝте
мѝстѝцѝте на Измока

Автор и режисьор Стѝлиян Иванов

HE100

CC

8B

CC

XII

ДЕРВИШИТЕ

Идвам от Бога и вървя към Бога

Дервишите са атрактивни за днешния човек, защото на пръв поглед са екзотични, ползват атрактивни практики за медитации, а най-красивата сред тях е тази на мевлевите заради въртенето. Има дервиши, които изпадат в транс, изричайки името на Бога или някаква друга мантра, а тези, които ние снимахме в Индия, бяха просто суфи, които, както те самите казаха, нямат нужда от думи, за да изпадат в медитация, нито от въртене, за да имат връзка с Бога. Истината за всеки един от тях е, че Бог живее в нас. Да го търсим извън нас, е първата крачка към отдалечаването от Бога и затова всъщност тези хора живеят много спокоен живот. Те нямат нужда от нищо, за да се чувстват цялостни. Във филма „Дервишите – мистиците на Изтока“ ние търсехме именно това разковниче – какво ги прави толкова спокойни и уверени.

Представянето на лентата у нас бе под патронажа на ЮНЕСКО за Югоизточна Европа, а за създаването на филма ни съдейства турското Министерство на културата и туризма.

Филмът представя атмосферата на град Коня – в Турция, но и дава една много пъстра картина на суфизма чрез уникални изповеди на суфи-учители, които са реални, живи хора от нашето съвремие, които в първо лице ни казват какво е това суфизъм, какво значи да бъдеш дервиш, какво казва Мевляна, какво е прераждане, какво е безсмъртие. Снимали сме и тайни сбирки на дервишите – не тези, които са предназначени за широката аудитория: цветни, шумни, лъскави... въобще една приказка за очите, а истински сбирки. Екипът ни е единственият допуснат да заснеме хипнотичния танц в град Коня на 17 декември, където всяка година на този ден се събират последователите на Мевляна от цял свят, за да празнуват смъртта на своя Учител – персийския поет Руми.

Няма туристическо място в Турция, което да не предлага невероятното изживяване, наречено „танц на въртящите се дервиши“. Наред с локума и кафето, а някъде наред със скарата и питиетата, стига да желаеш, ще ти сервират и „единение с Бога“. Неразбирането на суфизма, съчетано с вроденото ни любопитство, превръщат танца медитация в цирково зрелище. Уви, живеем в свят, в който всичко е за продан! Но не се учудвайте – у нас, в ресторантите на България нестинари в транс подкачат върху парещи въглени само на метри от цвъртящи върху скарите кюфтета. Иконите в нестинарските ръце на българите тъжно гледат към отрупаните маси, така както белите поли на дервишите в Турция попиват от парфюмирания дим на наргилетата.

Добра илюстрация на факта, че всеки иска да се докосне до Бога, но ако може, без да се старее, ей така – потънал в удобства и препълнил стомаха.

Героите във филма ни са мистици, наречени така, защото не споделят с всеки знанията, които носят в себе си. В тази източна практика на предаване на мъдростта учителят избира ученика. Не може някой да отиде при учител и да го помоли да го научи на всичко това. Те затова са наречени мистични, скрити, тайни. Но съм убеден, че в XXI век нещата няма как да останат тайни. Те стават все по-открити и явни. Милиони хора по света започват да си задават въпроси, които в миналото само малцина са си задавали и понякога на един човек му трябва леко побутване, да чуе едно изречение от един истински съвременен мъдрец, за да може да тръгне по този път на светлината. Така че тези суфита са хора, които са се научили да възприемат живота спокойно. Те казват, че никого и нищо не съдят, благодарят за всичко, което им се случва, дори и за това, което в очите на останалите изглежда като нещо лошо. И може би най-точното обяснение за въртящите се дервиши е, че това са хора, които живеят в света, но не са от него. Мевляна е казал: първо аз бях камък и земя, после умрях като такъв и се превърнах в растение, умрях и като растение и станах животно, и после станах човек. Сега като умра, ще се превърна в същество по-висше от ангелите.

Смисълът на човешкото съществуване е да познаем себе си

Дервишите са мистиците на Изтока. Те предават в ислямския свят хилядолетното знание, натрупано в езотериката. Те вярват в прераждането, нещо, в което ислямът не вярва. Вярват, че смисълът на човешкото съществуване е

да познаем себе си. Когато снимахме филма в град Коня, Турция, разбрах, че истинският дервиш е такъв вътре в себе си, а не за околните. В християнството съществува една показност на вярата. Уж големите християни боголюбци стават монаси и бягат от обществото, за да живеят отделено. Как ще търсиш Бог извън неговото творение? Бог е там, където сме ние, хората. Истинският отшелник, може да бъде такъв и в най-оживения град на света, защото отшелничеството не е външно и показно, то е духовно. Дервишите живеят в ритъма на другите хора. Те са търговци, собственици на галерии, с всичко се занимават. Те гледат на живота си като на изпитание. Не захвърлят грижата за деня и за близките си, за да отидат някъде на спокойствие. А монасите в християнския свят спасяват себе си, като отиват да живеят на място, откъснато от света. Така те обслужват егоизма си. Смисълът за дервиша е не да се затвори в себе си, а да помага на останалите. Когато попитах истинския дервиш откъде идва, той никога не казва „идвам от град Коня“ или от другаде, истинският дервиш отговаря – „идвам от Бога и вървя към Бога“. Тогава ти става ясно що за човек е. Ако си дадем сметка, че този път е от вечността и към вечността и от Бога, в нас ще изчезне страхът, защото най-големият страх на човека е от смъртта. Хората се страхуват да не би да са преходни, тленни, много им се иска да оставят нещо след себе си. Това е безсмислено от духовна гледна точка, защото ние никога не спираме да съществуваме и затова не е важно какво оставяме, а как живеем тук и сега.

Дервишите издигат в култ човешкото сърце. Смятат, че не може да бъде излъгано. Умът ни обаче лесно може да бъде заблуден от сетивата – зрението, допира, слуха, миризмите. „Доверявайте се на сърцето си“, казват дерви-

шите, а не толкова на преценката за нещата. На интуицията също, тя е синтезирано знание от предишни животи.

Тези мъдреци говорят за няколко етапа на познания. Първият етап е на познанието, което ни е дадено чрез книгите и училището – до този етап всички стигаме. Но особено важен според тях е етапът, в който научаваме за света вътре в нас, като се обърнем към себе си. Те са убедени, че единственият начин да преценим хората около нас е, като обърнем внимание как се чувстваме в тяхно присъствие. Ако се налага да се държим различно и да се променяме, за да им се харесаме, то тези хора не са за нас. Ако обаче хората, които ни заобикалят, ни карат да бъдем такива, каквито сме в самата си същност, то това са нашите „огледала“, нашите приятели и спътници в живота.

**Колкото повече имаме в материалния свят,
толкова по-голям е изпитът към нас**

Истински вярващият човек няма нужда от храмове. Ако човек живее с ясната мисъл, че е дете на Бога и като такава Бог никога не го изоставя, няма защо да тича до близката църква, джамия или синагога. Дервишите нямат храмове, те живеят с усещането, че бог е непрекъснато с тях. Те празнуват смъртта, защото я приемат като женитба за вечността. Западната цивилизация е потребителска и е далеч от тази ценностна система. От раждането до гроба нас ни учат, че е добре да караш определена кола, да изглеждаш по определен начин, да ползваш скъпи стоки. Всъщност ние можем да бъдем каквито искаме, без да караме тази кола и да ползваме скъпите стоки, защото тези качества, в които ни убеж-

дават рекламите, не са функция на продукта, който ще купим, те са функция на нашия дух.

Да бъде любов

Дервишите се поздравяват с един много невероятен за нас израз: „Ашколсун!“ . Буквалният му превод е „да бъде любов“, но поздравът означава „нека любовта да бъде с теб“. Какъв по-светъл поздрав от този? А с нашите ограничени представи за исляма един такъв поздрав ни се стоварва като гръм от ясно небе. Убеждавам се за пореден път, че познанието прави хората свободни. Спираш да виждаш в света около себе си врагове, а навсякъде виждаш приятели.

Суфи – просветеният човек

Не всеки суфи е дервиш. Въртящите се дервиши са един от многобройните ордени на мистиците на Изтока, а името им „суфи“ значи: „чисти“, „мъдри“ – от арабската дума за чистота – „сафа“, и от гръцката дума за мъдрост – „софия“.

Началните разкази в моя филм са пряко свързани със суфите, защото суфите смятат, че са продължители на хилядолетна духовна традиция. В този смисъл са съпричастни и към същността на всяка една религия. Но като най-нов от всички религии ислямът се приема за най-добрата среда, в която най-пълно може да се изяви суфизмът. Само че отношението на т.нар. „правоверни“ към суфизма е като към ерес.

Както е било през вековете, така и днес обученията по суфизъм са взаимоотношения между майстор и чи-

рак. Който желае, отива при майстора като чирак. Няма училище, няма институция, които да предлагат такова обучение.

Всъщност традицията повелява не ученикът да избере учителя си, а учителят ученика. По принцип истинският учител не прави разлика между хората, но в избора на ученик изхожда от личната си преценка на кого да предаде своите знания и опит. По време на обучението майсторът може да използва методи, някои от които са шокови, а други – духовни. Освен това, тъй като има много символи по пътя на Мевляна, в обучението се набляга на тяхното тълкуване. Тези символи крият в себе си ключове, които помагат на ученика да отключи вратата на истината. Това е дълъг процес, който освен физическо има и духовно измерение. Обучението всъщност продължава цял живот.

Имахме шанса да разговаряме и с Назми Гюр – суфи-учител от Истанбул, който казва: „Хората се интересуват от суфизма, защото чувстват празнота. Някои притежават всичко, което са искали: пари, къщи, коли... Притежават всичко материално, но чувстват липсата на нещо и са в търсене да запълнят празнотата.

Днес суфи всъщност е самият човек. Но не говоря за човека, който виждаме на улицата. Говоря за узрелия, достойния човек. Имам предвид човек, който е осъзнал света около себе си. Суфи днес е просветеният човек.“

Суфи пребивава в земния живот, но без да е завладян от него т.е. той е „в света, но не е от света“. В едно изречение философията на суфи е: да не притежаваш нищо и да не бъдеш притежаван от нищо! В тази връзка през XIII век поетът Руми призовава: „Не оставайте свързани със стената, върху която се виждат само отраженията!“

припомняйки по този начин позабравената алегория на Платон, в която животът прилича на пещера, обитавана от хората, мислещи своите отражения върху стените ѝ за реалния живот.

Джеляледдин Руми

Руми е персийски поет, който е прекарал по-голямата част от живота си в град Коня тогава, когато Коня е столица на Селджушката империя. Той е интересен и с поезията си, и с философските си размисли, но най-вече е станал известен със Сема – някои наричат това танц, а всъщност това е общуването на човека с Бога, това е въртенето на човека около своята ос. Мистикът проповядва смирение, аскетизъм и приближаване към Бога чрез съкровена любов. Приносът на Руми към суфизма е безспорен и той е наричан Мевляна, а именно – водач и господар на своите ученици. Едно от най-значимите му произведения е духовни стихове – поема в шест тома, която много суфисти смятат за втори по важност текст след Корана. Руми е една Вселена, която и до днес може да ни помогне много, стига да имаме достъп до чистите извори на пееца и на Мевляна.

Мистикът е роден на 30 септември 1207 г. в Източна Персия, днешен Афганистан. Баща му – известен за времето си учен и мистик, ревностно преподава на наследника си натрупаното знание и опит.

Заради опустошителните нашествия на Чингиз хан семейството напуска родния град и се отправя към земите на Анатолия, днешна Анадола, наричана тогава Рум. От тук и името „Руми“, с което по-късно Джеляледдин става известен по целия свят.

Пътуването продължава 10 години! През това време, едва навършил 18, Руми се жени по настояване на баща си. Година по-късно има син.

Керванът на семейството минава през Багдад, Мека, Медина, Дамаск... Навсякъде бащата на Руми е посрещнат с почести, а край на дългото странстване слага покровителят на науката и изкуствата, селджукският султан Кейкубат, който кани семейството да се установи в столицата Коня. Руми е на 21 години.

В Коня бащата на Руми основава „медресе“ – „училище“, поемайки ролята на проповедник и учител.

След смъртта на баща си Руми заема място му на учител и застава начело на суфистката школа в града. Междувременно учи в процъфтяващите културни центрове на Изтока – Халеб и Дамаск. Вече като „Мевляна“ т.е. като „Учител“, „Господар“, Руми преподава наука, философия и право, занимава се с духовни напътствания, тълкува религиозни текстове.

За исляма философията на Руми е ерес по простата причина, че Руми говори за прераждане по същия начин, по който за прераждане говорят хората в Индия, както са говорили орфиците, нещо, което няма как да бъде прието от исляма. Ислямът, както и Християнството, както и юдеите, всъщност народите на книгата, тези три народа вярват, че човек се ражда еднократно и с това приключва всичко в неговия живот. Обратно, по-свободните и по-смелите твърдят, че човек се ражда от живот в живот, за да се учи, за да се усъвършенства. Мевляна е казал: „Първо аз бях камък и земя, после умрях като такъв и се превърнах в растение, умрях и като растение и станах животно, и после станах човек. Сега като умра, ще се превърна в същество по-висше от ангелите“.

Стилиян Иванов
ВГ тайната. От Орфей до Ванга

Редактор *Драгомира Иванова*
Отговорен редактор *Христина Мираз*
Коректор *Сашиа Александрова*
Дизайн на корицата *Стилиян Иванов*
Оформление на корицата *Латинка Петрова*
Предпечат *Анна Георгиева*

Българска. Първо издание. Формат 84x108/32
Печатни коли 10

ISBN 978-954-2962-33-5

Апостроф

Запазена марка
на „Алто комюникейшънс енд пбблишинг“ ООД

София, ул. „Кракра“ № 20
тел. 02/ 943 87 16
e-mail: office@apostrof.bg

Книгите на „Апостроф“ може да закупите с отстъпка
от www.bookstore.enthusiast.bg

Печат „РОПРИНТ“ ЕАД

Настоящият том е първата кино-книга, представяща 20-годишните срещи на автора с хора и идеи, разпространили вярата в безсмъртието на човешката гуша. Книгата има и практическо приложение, защото синтезирано представя полезни съвети за живота, здравето, любовта, приятелството, богатството и др. Това е един удивителен сборник, съдържащ най-ценните идеи на орфизма, суфизма и Бялото братство, както и заветите на Ванга, преподобна Стойна и Вера Кочовска.

Написах тази книга, защото искам да споделя впечатленията си от реките и задочни срещи със забележителни българи, чиито уникални знания са в полза на всички хора. Със скромност и всеотдайност те са служили на велика кауза, предначертана от съдбата им.

Техните имена завинаги ще останат в сърцата на човечите, защото ценностната им система надхвърля времето и пространството.

Стилиан Иванов е български режисьор и сценарист. През 1994 г. завършва НАТФИЗ в класа на проф. Хачо Бояджиев.

Той е създател на повече от 40 документални филма, 200 видеоклипа и 1000 телевизионни предавания. Популярни негови филми са „Насаме с Лили“ – филм за Лили Иванова, разпространяваният се в цял свят филм „Траките“, филмът „Лидия Ковачева между мита и науката“, както и документалните филми за Емил Димитров, Лили Димкова,

Нагка Караджова, Валя Балканска, Хачо Бояджиев, преподобна Стойна, Ванга, Вера Кочовска, Петър Димков, Теодоси Спасов и много други. Особено място в творчеството му заема филмът за „Болшой театър“.

9 789542 1962335

Цена 11,99 лв.